

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)
SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY
(Formerly University of Pune)

Website: www.unipune.ac.in, E-mail Id.: ar.coordination@pun.unipune.ac.in, coe@unipune.ac.in, Phone No.: 020-25621440

परिपत्रक क्र.७२७/२०२६

विषय : शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ मधील हिवाळी सत्र २०२६ च्या परीक्षा आयोजनाबाबत.

विद्यापीठ अधिकार मंडळांनी वेळोवेळी घेतलेल्या निर्णयानुसार सर्व विद्याशाखांतील सर्व अभ्यासक्रमांच्या हिवाळी सत्र २०२६ च्या परीक्षा आयोजनाबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे व सूचना खालीलप्रमाणे :

१. शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ मधील हिवाळी सत्र २०२६ च्या प्रथम वर्षातील (हिवाळी सत्र परीक्षा: प्रथम वर्ष अ., औ., स्था. व वि. वगळून) सर्व अभ्यासक्रमांच्या अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षांचे आयोजन प्रात्यक्षिक परीक्षा परिपत्रक क्र. ६८३/२०२६, जा.क्र. १२६७, दिनांक २२.०९.२०२६ मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीत महाविद्यालय/परिसंस्था स्तरावर करावे. अंतर्गत मूल्यमापनाचे गुण भरण्यासाठी परिपत्रक व लिंक स्वतंत्रपणे जाहीर करण्यात येईल. हे सर्व गुण पी.आर.एन. प्रमाणे भरावयाचे आहेत.
२. उपरोल्लेखित प्रथम वर्षातील सर्व अभ्यासक्रमांच्या (अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, स्थापत्य व विधी अभ्यासक्रम तसेच बी.बी.ए. यासारख्या सी.ई.टी.मार्फत उशिरा प्रवेश होणारे अभ्यासक्रम वगळून) हिवाळी सत्र २०२६ मधील प्रात्यक्षिक परीक्षा परिपत्रक क्र. ६८३/२०२६, जा.क्र. १२६७, दिनांक २२.०९.२०२६ मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीत करावे. या प्रथम वर्षातील प्रात्यक्षिक परीक्षांसाठी बहिःस्थ परीक्षक इतर महाविद्यालयातून रीतसर नियुक्त करावेत आणि विद्यापीठ नियमानुसार या प्रात्यक्षिक परीक्षा महाविद्यालयामार्फत आयोजित कराव्यात. क्षेत्रीय प्रकल्प (Field Project) चे मूल्यमापन अंतर्गत असून त्यासाठी बहिःस्थ परीक्षक नेमू नये.
३. विज्ञानशाखा वगळता कला, व वाणिज्य-व्यवस्थापन या शाखेतील अभ्यासक्रमांच्या एनईपी-२०२० संरचनेअंतर्गत अभ्यासपत्रिकांतील प्रात्यक्षिक परीक्षांचे आयोजन महाविद्यालय स्तरावर करावे. (गणित, संख्याशास्त्र व भूगोल इ. विषय वगळता)

तसेच विद्यापीठ आयोजित परीक्षांपैकी खालील अभ्यासक्रमांच्या विद्यापीठ स्तरावरील प्रात्यक्षिक/प्रकल्प परीक्षा, प्रात्यक्षिक/प्रकल्प परीक्षांची मार्गदर्शक तत्त्वे व नियमावली निश्चित होईपर्यंत विद्यापीठ संकेतस्थळावरील प्रसिद्ध परीक्षा-कार्यक्रमपत्रिका व वेळोवेळी प्रसिद्ध होणारी वेळापत्रके विचारात घेवून महाविद्यालयामार्फत घेण्यात याव्यात.

वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा (वाणिज्य)- १) बी.कॉम.२०१९ व २०२४ पॅटर्न, २) एम.कॉम २०१९ व २०२३ पॅटर्न, ३) बी.बी.ए., बी.बी.ए.(आय.बी./सी.ए.), २०१९ पॅटर्न, ४) बी.कॉम. (बी.एम./सी.ए./आय.बी.) २०२४ पॅटर्न. (B.Com.-BM, CA & IB सोबत जोडलेले जोडपत्र -१ चे अवलोकन करावे.)

वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा (व्यवस्थापन)- १) बी.बी.ए., बी.बी.ए.(आय.बी./सी.ए.), २०२४ पॅटर्न, २) बी.सी.ए. २०२४ पॅटर्न

मानवविज्ञान विद्याशाखा (कला)- १) बी.ए. २०१९ व २०२४ पॅटर्न, २) एम.ए. २०१९ व २०२३ पॅटर्न, एम.ए.(मराठी) २०२४ पॅटर्न

(संदर्भ: विद्यापीठ परीक्षा कार्यक्रमपत्रिका १) वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा परिपत्रक क्र.६३२, जा.क्र.१२११, दिनांक १५.०९.२०२६, २) मानवविज्ञान विद्याशाखा परिपत्रक क्र. क्र.६१३, जा.क्र.११७८, दिनांक ०४.०९.२०२६)

४. शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये सत्रपुर्तता (N+2) झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या (हिवाळी सत्र-२०२६ मध्ये अर्ज भरलेले विद्यार्थी) सर्व अभ्यासक्रमांच्या **प्रात्यक्षिक परीक्षांची** (अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, स्थापत्य व विधी अभ्यासक्रम तसेच बी.बी.ए. यासारख्या सी.ई.टी.मार्फत उशिरा प्रवेश होणारे अभ्यासक्रम वगळून) प्रचलित पद्धतीने संपूर्ण कार्यवाही महाविद्यालयामार्फत करण्यात यावी आणि याकरिताची महाविद्यालयनिहाय विद्यार्थ्यांची यादी संबंधित महाविद्यालयांस छाननी व तालिनीकरण कक्षामार्फत कळविण्यात येईल. तसेच ज्या प्रात्यक्षिक परीक्षांची सर्व विद्याशाखांतर्गत कार्यवाही प्रचलित पद्धतीने विद्यापीठ स्तरावर होत आहे, ती त्याप्रमाणेच राहिल. या विद्यार्थ्यांच्या (N+2+1) लेखी परीक्षा ह्या नियमित सत्राच्या परीक्षांच्या वेळापत्रकात नमूद तारखांप्रमाणेच होतील.
५. शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ हिवाळी सत्र २०२६ च्या प्रथम वर्षातील (अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, स्थापत्य व विधी अभ्यासक्रम तसेच बी.बी.ए. यासारख्या सी.ई.टी.मार्फत उशिरा प्रवेश होणारे अभ्यासक्रम वगळून) सर्व अभ्यासक्रमांच्या **शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पूर्वीच्या अनुशेष विद्यार्थ्यांच्या (Backlog Students)** प्रथम वर्ष -प्रथम व द्वितीय सत्राच्या परीक्षा महाविद्यालयामार्फत महाविद्यालय स्तरावर पूर्वीप्रमाणे आयोजित करण्यात येतील. या सर्व अनुशेषांतर्गत अभ्यासक्रमांच्या परीक्षांकरिता **पेपर सेटींग, वेळापत्रक, परीक्षा आयोजन व केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्राचे कामकाज** संबंधित महाविद्यालयामार्फत महाविद्यालय स्तरावर करण्यात येईल. एन.ई.पी.-२०२० अभ्यासक्रमांच्या बाबतीत अभ्यासक्रमांत नमूद केल्याप्रमाणे मूल्यमापन गुणोत्तर **३०:७०** राहिल आणि प्रश्नपत्रिकाही त्याप्रमाणेच तयार कराव्यात.
- परंतु, विद्यापीठ स्तरावर परीक्षा वेळापत्रक व पेपरसेटींगची कार्यवाही होत असलेल्या प्रथम वर्षाच्या परीक्षांबाबत- शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून प्रवेशित झालेल्या व प्रथम वर्षाचा अनुशेष राहिलेल्या विद्यार्थ्यांच्या हिवाळी सत्र २०२६ च्या परीक्षा ह्या नियमित विद्यार्थ्यांबरोबरच ४०-६० गुणोत्तराप्रमाणे घेण्यात येतील.
६. शैक्षणिक विभाग (मान्यता कक्ष) परिपत्रक क्र.२६/२०२६, जा.क्र.४८, दिनांक २५.०२.२०२६ नुसार नियमावली सूचना यांचे पालन करावे. विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार शिकविल्या जाणाऱ्या सर्व विद्याशाखांतर्गतच्या सर्व पदवी अभ्यासक्रमांच्या **प्रथम वर्ष परीक्षांकरिता Value Education Course (VEC), Indian Knowledge Systems (IKS-Generic), Field Projects (FP), Community Engagement Programs (CEP) आणि Co-Curricular Courses (CC)** या व्हर्टीकल्स अंतर्गत येणाऱ्या विषयांचा समावेश केवळ अंतर्गत मूल्यनिर्धारणाकरिता करण्यात आलेला आहे. सदर विषयांच्या सत्रान्तर्गत परीक्षा महाविद्यालय स्तरावर आयोजित कराव्यात आणि यापुढे विद्यापीठाद्वारे प्रसिद्ध होणाऱ्या हिवाळी सत्र २०२६ च्या सत्रान्त परीक्षेच्या वेळापत्रकामध्ये सदर विषयांचा समावेश असणार नाही, याची नोंद घ्यावी.
७. उपरोल्लेखित प्रथम वर्षातील सर्व अभ्यासक्रमांच्या (अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, स्थापत्य व विधी अभ्यासक्रम तसेच बी.बी.ए. यासारख्या सी.ई.टी.मार्फत उशिरा प्रवेश होणारे अभ्यासक्रम वगळून) सत्रान्त लेखी परीक्षा **दिनांक १९.१०.२०२६ पासून** विद्यापीठ स्तरावर (वेळापत्रक व प्रश्नपत्रिका निर्मिती) घेण्यात येतील. या परीक्षांचे वेळापत्रक विद्यापीठ परीक्षा कार्यक्रमपत्रिकेत नमूद केलेल्या तारखांप्रमाणे टप्प्याटप्प्याने जाहीर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. सविस्तर माहितीसाठी सर्व संबंधित घटकांनी विद्यापीठ संकेतस्थळास भेट देणे आवश्यक आहे.
८. **द्वितीय व तृतीय वर्षातील** सर्व अभ्यासक्रमांच्या (अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, स्थापत्य व विधी अभ्यासक्रम तसेच बी.बी.ए. यासारख्या सी.ई.टी.मार्फत उशिरा प्रवेश होणारे अभ्यासक्रम वगळून) **प्रात्यक्षिक परीक्षांचे आयोजन प्रात्यक्षिक परीक्षा परिपत्रक क्र. ६८३/२०२६, जा.क्र. १२६७, दिनांक २२.०९.२०२६ मध्ये** नमूद केलेल्या कालावधीत करण्यात येत आहे. या अंतर्गत समाविष्ट क्षेत्रीय प्रकल्प (**Field Project**) मूल्यमापन हे अंतर्गत असून बहिःस्थ परीक्षक नेमण्यात येवू नयेत. तसेच या संदर्भातील जिल्हानिहाय समन्वयक व बहिःस्थ परीक्षांची नेमणूक (कला व वाणिज्य वगळून) इत्यादी जाहीर करण्यात येतील.

९. अभियांत्रिकी विद्याशाखेअंतर्गत प्रात्यक्षिक परीक्षा परिपत्रक क्र. ६८३/२०२६, जा.क्र. १२६७, दिनांक २२.०९.२०२६ मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीत आयोजित करण्यात येतील. याबाबत विद्यापीठाकडून अभ्यासमंडळाच्या सहाय्याने समन्वयकांची नेमणूक करण्यात आलेली आहे.
१०. स्थापत्य अभ्यासक्रमाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षा, B.Arch. प्रथम वर्ष व द्वितीय वर्ष B.Arch. ते अंतिम वर्ष B.Arch. प्रात्यक्षिक परीक्षा परिपत्रक क्र. ६८३/२०२६, जा.क्र. १२६७, दिनांक २२.०९.२०२६ मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीमध्ये महाविद्यालय स्तरावर आयोजित कराव्यात.
११. अभियांत्रिकीच्या सत्रान्त लेखी परीक्षा दिनांक २३.११.२०२६ पासून सुरु होत आहेत. बी.ई./एम.ई./एम.सी.ए.(इंजिनिअरींग) अभ्यासक्रमांच्या प्रोजेक्ट/डीजटेशन/सेमिनार इत्यादी परीक्षा लेखी परीक्षेनंतर महाविद्यालय स्तरावर आयोजित कराव्यात.
१२. औषधनिर्माण आणि विधी विद्याशाखेअंतर्गतच्या सत्रान्त लेखी व प्रात्यक्षिक परीक्षांची सविस्तर माहिती विद्यापीठ परीक्षा कार्यक्रमपत्रिका परिपत्रक क्र.६१५/२०२६, जा.क्र.११८०, दिनांक ०४.०९.२०२६ नुसार आयोजित केल्या जातील.
१३. १९ ऑक्टोबर २०२६ पासून द्वितीय वर्ष व तृतीय वर्ष - बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी तसेच दि. २७ नोव्हेंबर, २०२६ पासून प्रथम वर्षातील बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी, बी.कॉम.-बी.एम./सी.ए./आय.बी., बी.बी.ए., बी.बी.ए.(आय.बी./सी.ए.), २०१९ पॅटर्न (प्रथम ते तृतीय वर्ष) व एम.ए., एम.कॉम. एम.एस्सीच्या हिवाळी सत्र २०२६ च्या सत्रान्त लेखी परीक्षा विद्याशाखानिहाय आयोजित केल्या आहेत. या परीक्षांचे वेळापत्रक विद्यापीठ परीक्षा कार्यक्रमपत्रिकेत नमूद केलेल्या तारखांप्रमाणे टप्प्याटप्प्याने जाहीर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
१४. प्रथम वर्षातील विद्यापीठ स्तरावर आयोजित परीक्षांच्या सर्व अभ्यासक्रमांच्या प्रश्नपत्रिका विद्यापीठ स्तरावरच तयार करण्यात येतील. सर्व विद्याशाखा आणि सर्व अभ्यासक्रमांतील अभ्यासपत्रिकांच्या प्रश्नपत्रिका निर्मितीची कार्यवाही दिनांक २८.०९.२०२६ पासून सुरु झालेली आहे. ह्याबाबतच्या नियुक्त्या प्राप्त होताच प्राशिकांनी उपस्थित राहणे अनिवार्य राहिल. सर्व संबंधित महाविद्यालयांचे/परिसंस्थांचे प्राचार्य/संचालक यांनी सदर कामकाजाकरिता नियुक्त शिक्षकांचे नियुक्ती आदेश प्राप्त होताच संबंधित शिक्षकांना नमूद कालावधीकरिता तात्काळ कार्यमुक्त करून विनाविलंब कामकाजाकरिता हजर राहण्याबाबत आदेशित करावे. कोणत्याही महाविद्यालयाने अशा नियुक्तीत परस्पर बदल अथवा संबंधित शिक्षकांना कार्यमुक्त न केल्यास प्रमादअंतर्गत सर्व संबंधितांवर कारवाई करण्यात येईल, याची नोंद घ्यावी. जर संबंधितांनी नियुक्ती नाकारली तर त्यांना तात्काळ प्रमादसमोर उपस्थित राहावे लागेल.
१५. ज्या राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्थांचा व विभागांचा (IMMA017310- Research Development and Evolution Training, Armoured Corps Center and School Ahilyanagar, IEGP020030-F S D C D College of Military Engineering, Dapodi, IMMP019010-Military Intelligence Training School And Depot Military Intelligence Training School and Depot, Pune, etc.) दर्जा परिपत्रक क्रमांक १२५ नुसार ह्याअगोदर निधारित झाला आहे तो तसाच ठेवला असून त्यांच्या परीक्षा अगोदरच्याच पद्धतीनेच आयोजित कराव्यात. (परिपत्रक क्रमांक २२९/२०२५, दिनांक ४.९.२०२५)
१६. पूर्वीच्या व सध्या निरसित केलेल्या परिपत्रक क्र. १२५/२०११ अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पूर्वी प्रवेशित सर्व वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या दुसऱ्या वर्षापासूनच्या अनुशेष परीक्षा (एनईपी २०२० पॅटर्नसह) अगोदरच्याच प्रचलीत पद्धतीने टप्प्याटप्प्याने त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत महाविद्यालय स्तरावरच आयोजित कराव्यात. याबाबतच्या सर्व प्रकारच्या पूर्वपरवानग्या अनिवार्य आहेत. तसेच या अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पूर्वी प्रवेशित सर्व अभ्यासक्रमांच्या सर्व वर्गांच्या (प्रथम वर्ष, द्वितीय वर्ष इत्यादी) अनुशेष विद्यार्थ्यांच्या परीक्षाही महाविद्यालय स्तरावरच घ्याव्यात. परिपत्रक क्र.१२५/२०११ अंतर्गतच्या महाविद्यालय स्तरावर घेतल्या जाणाऱ्या परीक्षांच्या परीक्षांचे मूल्यमापन करण्यासाठी संबंधित महाविद्यालयास महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ च्या कलम ४८(१)(च) नुसार केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्र (कॅप) म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे. संबंधित महाविद्यालयांचे/परिसंस्थांचे प्राचार्य/संचालक हे त्या केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्राचे (कॅप) संचालक म्हणून कामकाज पाहतील.

१७. सारांश, शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या सर्व विद्याशाखांतील मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांच्या पदविका परीक्षा तसेच सर्व मान्यताप्राप्त पारंपारिक अभ्यासक्रमांतील (कला, वाणिज्य व विज्ञान) पदवीस्तरावरील प्रथम वर्षाच्या परीक्षा, तसेच विधी अभ्यासक्रम पदवीस्तरावरील प्रथम वर्षाच्या एलएलबी व बी.ए.एल.एल.बी. परीक्षांचे आयोजन महाविद्यालय स्तरावरच करण्यात यावे. मात्र, उपरोल्लेखित पदविका व प्रथम वर्ष परीक्षांचे वेळापत्रक तयार करणे, प्रश्नपत्रिका तयार करणे व त्या विद्यापीठाच्या QPD System मधून वितरित करणे हे कार्य विद्यापीठ स्तरावर होईल आणि प्रत्यक्ष परीक्षांचे आयोजन करणे व उत्तरपत्रिका तपासणे इत्यादी कामे महाविद्यालय स्तरावर पूर्वीप्रमाणेच होतील.

१८. सर्व विद्याशाखांतील पदविका अभ्यासक्रमांच्या परीक्षा ते पारंपरिक अभ्यासक्रमांतील पदवी स्तरावरील प्रथम वर्षाच्या (कला, वाणिज्य व विज्ञान) अंतर्गतचे परीक्षांचे गुण, मौखिक परीक्षांचे गुण/प्रात्यक्षिक परीक्षांचे गुण, तसेच लेखी परीक्षांचे गुण अशा सर्व कार्यांचे नियोजन वेळोवेळी स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे कळवण्यात येईल.

पारंपरिक अभ्यासक्रमांतील (कला, वाणिज्य, विज्ञान) पदवीस्तर प्रथम वर्ष, विधी अभ्यासक्रम प्रथमवर्ष वगळून ह्या अभ्यासक्रमांची उर्वरित वर्षे तसेच पदव्युत्तरस्तरावरील अभ्यासक्रमांची सर्व वर्षे, तसेच व्यावसायिक अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर स्तरातील सर्व वर्षांच्या अनुरूप सत्रपरीक्षांचे आयोजन विद्यापीठस्तरावरच करण्यात येईल, हे प्रकर्षाने लक्षात घ्यावे.

१९. विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार सर्व विद्याशाखांतील मान्यताप्राप्त पदविका, तसेच पारंपरिक अभ्यासक्रमांतील पदवीस्तर प्रथम वर्ष (कला, वाणिज्य, विज्ञान) तसेच विधी अभ्यासक्रम प्रथम वर्ष परीक्षांचे मूल्यमापन करण्यासाठी संबंधित महाविद्यालयास महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ च्या कलम ४८(१)(च) नुसार केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्र (कॅप) म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे. संबंधित महाविद्यालयांचे/परिसंस्थांचे प्राचार्य/संचालक हे त्या केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्राचे (कॅप) संचालक म्हणून कामकाज पाहतील.

स्ट्रॉंग रुममधील सीसीटीव्ही बसवताना कॅमेरा प्लेसमेंट (योग्य जागा), टॅम्पर प्रूफ हार्डवेअर (छेडछाड रोखणारे साहित्य), रेकॉर्डिंग युनिटची (NVR/DVR) सुरक्षा, अखंड वीजपुरवठा (Power Backup), इत्यादी बाबत योग्य ती खबरदारी घेण्यात यावी. तसेच आयपी अड्रेस व नेटवर्कबाबत स्टॅटिक आयपी देणे (Static IP Allocation), स्वतंत्र नेटवर्क (Isolated VLAN), वापरात नसलेले पोर्ट्स बंद करणे, आयपी व्हाइटलिस्टिंग (IP Whitelisting) (कॅमेरा फक्त मुख्य किंवा अधिकृत सिक्युरिटी कॉम्प्युटरच्या आयपी अड्रेसवरून उघडला जाईल, अशी सिस्टीम सेट करावी.), डिफॉल्ट पासवर्ड बदलणे, डेटा एन्क्रिप्शन (Encryption) इत्यादी सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

२०. पारंपरिक मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांतील पदवीस्तर प्रथम वर्ष वगळून सर्व वर्षे (कला, वाणिज्य व विज्ञान) तसेच विधी अभ्यासक्रमांतील प्रथम वर्ष वगळून सर्व वर्षे आणि बी.ए.एल.एल.बी. पदवीचे दुसरे, तिसरे, चौथे व अंतिम वर्ष; पदव्युत्तरस्तरावरील अभ्यासक्रमांची सर्व वर्षे, व्यावसायिक अभ्यासक्रमांची (विधी वगळून) पदवी व पदव्युत्तर स्तरावरील सर्व वर्षांच्या परीक्षांचे मूल्यमापन केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प पद्धतीने विद्यापीठस्तरावर करण्यात येईल. तसेच या अभ्यासक्रमांच्या केंद्रीय मूल्यमापन केंद्राबाबत परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ विभागामार्फत स्वतंत्रपणे अवगत करण्यात येईल.

२१. तसेच विद्यापीठ आयोजित हिवाळी सत्र परीक्षा-२०२६ च्या ओपन ईलेक्ट्रीव विषयांच्या उत्तरपत्रिका जमा करण्याची कार्यपद्धती खालील उदाहरणाप्रमाणे राहिल.

विद्यार्थी ज्या परीक्षेस बसला आहे ती परीक्षा व विद्याशाखा	विद्यार्थ्याने निवडलेल्या ओपन ईलेक्ट्रीव विषयाची विद्याशाखा	उत्तरपत्रिका जमा करावयाचे कॅप सेंटर
एस.वाय.बी.ए., २०२४ पॅटर्न, मानवविज्ञान विद्याशाखा	वाणिज्य	वाणिज्य विद्याशाखेअंतर्गतच्या परीक्षांकरिता नियुक्त कॅप सेंटर

२२. केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्पांतर्गत मुल्यांकनाच्या कामकाजाकरिता नियुक्त केलेले शिक्षक संबंधित कॅप सेंटरवर कामकाजाकरिता हजर होत नसल्याचे निदर्शनास आलेले आहे. महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम ८९ द्वारे परीक्षांचे निकाल परीक्षेच्या अखेरच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत जाहीर करण्याची तरतूद विहित करण्यात आलेली आहे. तसेच कलम ४८(४) मध्ये परीक्षेच्या कामकाजाकरिता सहाय्य करण्याबाबत खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात आलेली आहे.

“विद्यापीठ, संलग्न, संचालित महाविद्यालये, समूह महाविद्यालये किंवा मान्यताप्राप्त परिसंस्था यांच्या प्रत्येक अध्यापकावर आणि अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यावर, विद्यापीठाच्या परीक्षा व विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन यांबाबत परिनियमाद्वारे विहित केल्याप्रमाणे आवश्यक ते सहाय्य आणि सेवा देणे बंधनकारक आहे. याबाबत विद्यापीठाच्या किंवा महाविद्यालयाच्या किंवा परिसंस्थेच्या आदेशाचे अनुपालन करण्यात कोणत्याही अध्यापकाने किंवा अध्यापकेतर कर्मचाऱ्याने कसूर केल्यास, ती गैरवर्तणूक असल्याचे समजण्यात येईल आणि तो कर्मचारी शिस्तभंगविषयक कारवाईसाठी पात्र असेल.” याबाबत सर्व संबंधित महाविद्यालयांचे/परिसंस्थांचे प्राचार्य/संचालक यांनी केंद्रीय मूल्यमापन केंद्राच्या कामकाजाकरिता नियुक्त शिक्षकांचे नियुक्ती आदेश प्राप्त होताच संबंधित शिक्षकांना नमूद कालावधीकरिता कार्यमुक्त करून विनाविलंब कॅप सेंटरवर हजर राहण्याबाबत आदेशित करावे. कोणत्याही महाविद्यालयाने अशा नियुक्तीत परस्पर बदल अथवा संबंधित शिक्षकांना कार्यमुक्त न केल्यास प्रमादअंतर्गत सर्व संबंधितांवर कारवाई करण्यात येईल. उन्हाळी सत्र २०२६ च्या परीक्षा मूल्यमापनास अनुपस्थित असलेल्या सर्वांची प्रमाद प्रक्रिया सुरु करण्यात आली आहे, याचीही नोंद घ्यावी.

२३. हिवाळी सत्र २०२६ च्या सत्रपरीक्षांकरिता महाविद्यालय/परिसंस्थांनी अनुरूप विविध सत्रांतर्गत गुण स्वीकारण्याच्या सुरक्षित व संरक्षित अंतर्गत गुणप्रणालीमध्ये (Internal Marks System) लिंक सुरु केल्यानंतर माहिती भरावी.

२४. सर्व महाविद्यालये/परिसंस्थांचे प्राचार्य/संचालक यांनी परीक्षार्थींच्या बैठकव्यवस्थेचे नियोजन काटेकोरपणे व नियमानुसार करावे. तसेच अनुरूप हवा व उजेडासाठी पर्याप्त पंखे व वीजव्यवस्था करण्यात यावी.

२५. महाविद्यालयांमध्ये जर आवश्यक बैठकव्यवस्थेकरिता साधने उपलब्ध नसतील तर संबंधित प्राचार्यांनी तात्पुरत्या व्यवस्थेची सोय करावी. त्यात कुचराई करू नये. विद्यापीठ नियमाप्रमाणे बैठकव्यवस्था करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे महाविद्यालयाचे प्राचार्य/परिसंस्थेचे संचालक ह्यांची प्रामुख्याने आणि पर्यायाने परीक्षा अधिकारी यांची राहिल.

२६. महाविद्यालयाच्या इमारतीत केवळ वरच्या मजल्यांवर परीक्षा घेण्याची व्यवस्था ठळकपणे लक्षात येत आहे. ह्यामुळे सर्वप्रथम तळमजला व क्रमाने वरील मजले परीक्षेसाठी वापरावेत. अन्यथा ह्याबाबत परीक्षा आयोजनातील दोष मानून कारवाई करण्यात येईल.

२७. परीक्षाकेंद्रावर पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था, विद्यार्थ्यांच्या वस्तू ठेवण्याची व्यवस्था करण्यात यावी. विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही परिस्थितीत मोबाईल/तत्सम उपकरणे परीक्षाकक्षामध्ये आणणे, हे नियमबाह्य व आक्षेपार्ह आहे. आपण ह्याबाबत जागृती करावी व खबरदारी घ्यावी. मोबाईल/उपकरणे हरविल्यास/चोरी/ गहाळ झाल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित विद्यार्थ्यांची असेल ह्यासंदर्भात विद्यार्थ्यांमध्ये जागृती करावी. याबाबत संबंधित परीक्षा अधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. अशा कोणत्याही गैरप्रकार आढळ्यास महाविद्यालय जबाबदार राहिल आणि परीक्षाकेंद्र म्हणून असलेला दर्जा निलंबित होईल.

२८. दिव्यांग विद्यार्थ्यांना शासन निर्णयाप्रमाणे परीक्षाकेंद्रावरच्या सोयी सवलती देय राहतील. या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी प्रति तास अधिकचा वेळ परिपत्रक ४४६/२०२५, जा.क्र.११८१, दिनांक ०३.१२.२०२५ प्रमाणे देय राहिल. दिव्यांग विद्यार्थ्यांकरिता तळमजल्यावर विशेष खोलीची व्यवस्था करण्यात यावी. तसेच आवश्यकतेनुसार

त्यांना लेखनिक व इतर सर्व सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्यात याव्यात. ह्याबाबत प्राचार्य, वरिष्ठ पर्यवेक्षक आणि परीक्षा अधिकारी ह्यांनी आत्यंतिक संवेदनशीलतेने कार्य करावे. ह्यासंदर्भात परीक्षा अर्जात केलेले बदल आणि त्याबाबतची कार्यवाही दक्षतेने करावी.

२९. दिव्यांग परीक्षार्थींच्या उत्तरपत्रिका स्वतंत्रपणे जमा करून संबंधित मूल्यनिर्धारण केंद्रावर स्वतंत्रपणेच जमा कराव्यात.

३०. विद्यार्थ्यांनी परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी अर्धा तास अगोदर परीक्षा केंद्रावर हजर राहणे अनिवार्य आहे. याबाबतच्या पूर्वसूचना संबंधित महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांना द्याव्यात. प्रश्नपत्रिका विहित वेळेपूर्वी व परीक्षेचा कालावधी संपेपर्यंतकक्षाबाहेर जाणे बेकायदेशीर असून ह्याबाबत अनुषंगिक परिपत्रकांचे अनुपालन करावे.

कुठलाही विद्यार्थी वेळेआधी उत्तरपत्रिका जमा करीत असेल तर, प्रश्नपत्रिका देखील जमा करून घेण्यात यावी व कनिष्ठ पर्यवेक्षकाने अशा प्रश्नपत्रिका वरिष्ठ पर्यवेक्षकाकडे जमा कराव्यात.

३१. सदर परीक्षांदरम्यान कोणत्याही विद्यार्थ्याने गैरप्रकार केल्याचे आढळून आल्यास सदर विद्यार्थी हा विद्यापीठ अध्यादेश क्र.०९ नुसार कारवाईस पात्र असेल. तसेच वेळोवेळी केंद्रशासन व राज्यशासन यांनी निर्गमित केलेले कायदे (IT Act 2000, Section 66) ह्यानुसारही गैरप्रकार करणारे विद्यार्थी कारवाईस पात्र असतील.

३२. इमर्जन्सी बारकोड असाधारण परिस्थितीत आणि केवळ पूर्वपरवानगीनेच वापरण्यात यावेत. परीक्षा अर्ज न भरलेल्या विद्यार्थ्यांना इमर्जन्सी बारकोडवरून परीक्षेस बसविणे हा दखलपात्र गुन्हा असून त्याबाबत संबंधितावर कारवाई होऊ शकते, याची नोंद कृपया घ्यावी. याबाबत संबंधित महाविद्यालयाचे प्राचार्य/परिसंस्थेचे संचालक तसेच परीक्षा अधिकारी यांनी विशेष दक्षता घ्यावी.

३३. विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार विद्यापीठाच्या नियमित परीक्षा आणि परिपत्रक १०४/२०२२ व परिपत्रक १५३/२०१३ अन्वये विद्यापीठ व विद्यापीठाशी संलग्नित इतर संस्था/महाविद्यालये किंवा बाह्य संस्थांद्वारे आयोजित परीक्षा व कार्यक्रम एकाच दिवशी आल्यास, प्रभावित विद्यार्थ्यांसाठी विशेष परीक्षेचे आयोजन केले जाईल. या संदर्भातील परीक्षा अर्ज, संबंधित मुख्य परीक्षा संपल्यानंतर १० दिवसांच्या आत, ऑनलाईन पद्धतीने व विधीग्राह्य कागदपत्रांसह अग्रेषित करण्याची जबाबदारी संबंधित महाविद्यालयाची राहिल.

३४. केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प केंद्र (केंप) आयोजनासाठी निवडलेल्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य/परिसंस्थांचे संचालक ह्यांनी परीक्षेच्या प्रारंभापासून दुसऱ्याच दिवशी केंद्रीय मूल्यमापन प्रकल्प सुरु करावा. याबाबतच्या सूचनावलीचे पत्र स्वतंत्रपणे परीक्षा-छाननी व तालिनीकरण कक्षामार्फत संबंधित महाविद्यालयांना पाठविण्यात येईल.

३५. विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार हिवाळी सत्र परीक्षा २०२६ च्या आयोजनासाठी संबंधित महाविद्यालयांचे परीक्षा केंद्रांचे लेखा परीक्षण करण्यात येत असून केवळ नवीन महाविद्यालयांनी परिपत्रक क्र.१२४ दिनांक ०९.०६.२०१० नुसार सादर केलेल्या परीक्षा केंद्राच्या प्रस्तावाबाबत परीक्षा विभागाद्वारे नियुक्त समिती भेट देईल व इतर महाविद्यालयांना टप्प्याटप्प्यात आणि समितीने सादर केलेल्या अहवालावर परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाने दिलेल्या निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

३६. ज्या महाविद्यालयांमध्ये सबळ/सक्षम व स्वीकारार्ह पर्याप्त कारणांमुळे परीक्षा आयोजन करणे शक्य नसेल अशा महाविद्यालयांनी तातडीची बाब म्हणून जवळच्या महाविद्यालयात परीक्षा आयोजन करण्यास मान्यता मिळणेबाबतचा पत्रव्यवहार विनाविलंब परीक्षा विभागाकडे सादर करावा. प्रस्ताव सादर करताना दुसऱ्या महाविद्यालयाचे “ना-हरकत प्रमाणपत्र” जोडणे अनिवार्य आहे.

३७. भरारी पथक सदस्य/वरिष्ठ बाह्य पर्यवेक्षक/स्थायी निरीक्षक ह्या स्वरूपात परीक्षा आयोजनाबाबत परीक्षा विभागाकडून वेळोवेळी जे आदेश प्राप्त होतील, त्या महाविद्यालयीन अध्यापकांनी, अध्यापकेंतर कर्मचाऱ्यांनी

परीक्षाविषयक आवश्यक ते सहाय्य व सेवा देणे हे महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६, कलम ४८(४) नुसार बंधनकारक आहे. वरीलप्रमाणे नियुक्त शिक्षकांनी कर्तव्यस्थानी व महाविद्यालयांना भेट दिल्याच्या वेळेचे काढलेले Geotagged Photograph सादर करावयाच्या अहवालासोबत जोडणे आवश्यक आहे. तसेच संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी/परिसंस्थेच्या संचालकांनी अशा अध्यापकांना/अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांना विद्यापीठस्तर परीक्षा व विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापनविषयक सर्व कामकाजांसाठी नमूद कालावधीकरिता तात्काळ कार्यमुक्त करणे आणि ह्याबाबतच्या नियुक्त्या प्राप्त होताच विनाविलंब त्या त्या सेवेत हजर राहणे अनिवार्य आहे. कोणत्याही महाविद्यालयाने अशा नियुक्तीत परस्पर बदल केला तर ह्याबाबत प्रमादअंतर्गत कारवाई करण्यात येईल.

३८. सदर परीक्षेवेळी संबंधित परीक्षाकेंद्रांना योग्य वेळी ऑनलाईन पद्धतीने प्रश्नपत्रिका प्राप्त झाली नाही, तर परीक्षा अधिकारी ह्यांनी qpadmin@pun.unipune.ac.in तसेच ०२०-२५६२१४५३ व ०२०-२५६२१४५७ या दूरध्वनी क्रमांकांवर तात्काळ संपर्क साधावा. प्रश्नपत्रिकेबाबत आपल्याच स्तरावर परस्पर कार्यवाही करणाऱ्या आणि नियमोल्लंघन करणाऱ्या महाविद्यालयावर परीक्षा केंद्र निलंबनाची कारवाई करण्यात येईल.
३९. महाविद्यालय प्राचार्य/परिसंस्थेचे संचालक, परीक्षा अधिकारी ह्यांनी आपले मोबाईल क्रमांक परीक्षा कामकाजाकरिता अद्ययावत करावेत. हे संपर्क क्रमांक सतत संपर्कयोग्य असावेत. तसेच परीक्षा अधिकारी यांची नियमित नेमणूक माहे ऑक्टोबर, २०२६ पूर्वी केलेली असावी.
४०. जर संबंधित परीक्षा केंद्रांना परीक्षा आयोजन करण्यासाठी उत्तरपत्रिका व इतर आवश्यक साधनसामुग्री प्राप्त झाली नाही तर त्यांनी ०२०-२५६२१४६०/२५६२१४६२ या क्रमांकावर संपर्क साधून परीक्षा गोदाम कक्षातून आवश्यक साधनसामुग्री घेऊन जाण्याची व्यवस्था करावी.
४१. विद्यापीठ अधिकार मंडळाच्या निर्णयानुसार (सुधारित अध्यादेश क्र. १८४ अ व ब) हिवाळी सत्र, २०२६ परीक्षांसाठी छायांकित प्रत व पुनर्मूल्यांकनाची सुविधा लागू राहिल.
४२. पारंपरिक अभ्यासक्रमांच्या पदवीस्तर प्रथम वर्ष (कला, वाणिज्य, विज्ञान व विधी) परीक्षांचे आयोजन करताना विद्यापीठाच्या उत्तरपत्रिकांचा वापर करू नये, पण स्वतःची स्टेशनरी व उत्तरपत्रिका वापरताना याबाबतीत आवश्यक ती सर्व गोपनीयता व सुरक्षिततेची दक्षता घेण्यात यावी.
४३. त्या त्या श्रेयांकानुसार, गुणानुसार व अभ्यासक्रमानुसार उत्तरपत्रिका किती पानी वापरावयाची ह्याबाबत परीक्षा गोदाम कक्षामार्फत स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे कळविण्यात येईल.
४४. संलग्नित महाविद्यालयांचे प्राचार्य/मान्यताप्राप्त परिसंस्थांचे संचालक तसेच परीक्षा अधिकारी ह्या सर्वांनीच उपरोक्त मार्गदर्शक तत्त्वे व सूचनांचे अवलोकन करून याबाबत आपल्या महाविद्यालयीन/परिसंस्थेतील सर्व अध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी, अधिकारी व विद्यार्थी यांना आपल्या स्तरावरून सूचित करावे आणि त्यांच्या शंकांचे निरसन करून विद्यापीठास सहकार्य करावे.

परीक्ष समन्वय कक्ष, परीक्षा विभाग
गणेशखिंड, पुणे ४११ ००७.

जा.क्र. २३४९, दिनांक: ०९.१०.२०२६

(डॉ. राजेंद्र तलवारे)

संचालक
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

प्रति,

मा.प्राचार्य/मा.संचालक, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त परिसंस्था
पुणे जिल्हा, अहिल्यानगर जिल्हा, नाशिक जिल्हा व दादरा आणि नगर हवेली केंद्रशासित प्रदेश

Annexure-I

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY

EXAMINATION COORDINATION SECTION

WINTER SESSION INTERNAL EVALUATION EXAMINATION SCHEDULE 2026

Sr. No.	Name of Program	Exam Dates	Type of Evaluation	Conduction Level
1.	F.Y.B.Com. (CA) 2024 Pattern (NEP 2020)	30.10.2026 to 05.11.2026	Practical	College
2.	S.Y. B.Com. (BM, CA & IB) 2024 Pattern (NEP 2020)	30.10.2026 to 05.11.2026	Field Project	College
			Practical	University*
3.	T.Y. B.Com. (BM, CA & IB) 2024 Pattern (NEP 2020)	30.10.2026 to 05.11.2026	Field Project	College
			Practical	University*
Note: * For university-level practical examinations, the principal of the respective college shall appoint an external examiner from the nearest affiliated college/institution.				

Dr. Rajendra Talware
Director

Board of Examinations and Evaluation